TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2013. gada 26. septembrī*

Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa — Tiesu iestāžu sadarbība civillietās — Regula (EK) Nr. 44/2001 — 34. panta 3. un 4. punkts — Citā dalībvalstī pieņemta nolēmuma atzīšana — Situācija, kad minētais nolēmums ir nesavienojams ar citu nolēmumu, kas agrāk tajā pašā dalībvalstī ticis pieņemts tiesvedībā starp tiem pašiem lietas dalībniekiem, ar tādu pašu priekšmetu un pamatu

Lieta C-157/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bundesgerichtshof* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 8. martā un kas Tiesā reģistrēts 2012. gada 30. martā, tiesvedībā

Salzgitter Mannesmann Handel GmbH

pret

SC Laminorul SA.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*], U. Lehmuss [*U. Lõhmus*], M. Safjans [*M. Safjan*] (referents) un A. Prehala [*A. Prechal*],

ģenerāladvokāts N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretāre A. Impellicēri [*A. Impellizzeri*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2013. gada 14. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Salzgitter Mannesmann Handel GmbH* vārdā – *C. von Carlowitz*, *O. Kranz*, *C. Müller* un *T. Rossbach*, *Rechtsanwälte*,

— Vācijas valdības vārdā – *J. Möller* un *T. Henze*, kā arī *J. Kemper*, pārstāvji,

— Spānijas valdības vārdā – *S. Centeno Huerta*, pārstāve,

— Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *S. Varone*, *avvocato dello stato*,

— Rumānijas valdības vārdā – *R. Giurescu* un *A. Voicu*, pārstāves,

* Tiesvedības valoda – vācu.

— Eiropas Komisijas vārdā – *W. Bogensberger* un *A.-M. Rouchaud-Joët*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2013. gada 16. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.) 34. panta 4. punkta interpretāciju.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Salzgitter Mannesmann Handel GmbH* (turpmāk tekstā – "*Salzgitter*") un *SC Laminorul SA* (turpmāk tekstā – "*Laminorul*") par Rumānijas tiesas sprieduma – ar kuru *Salzgitter* piespriests *Laminorul* samaksāt summu EUR 188 330 apmērā – atzīšanu par izpildāmu Vācijā.

Atbilstošās tiesību normas

Regula Nr. 44/2001

3 Regulas Nr. 44/2001 preambulas 2. un 15.–17. apsvērumā ir paredzēts:

"(2) Dažas atšķirības starp valstu noteikumiem, kas reglamentē jurisdikciju un spriedumu atzīšanu, kavē pareizu iekšējā tirgus darbību. Būtiski ir noteikumi, lai vienādotu jurisdikcijas kolīziju normas civillietās un komerclietās un lai vienkāršotu formalitātes spriedumu ātrai un vienkāršai atzīšanai un izpildei dalībvalstīs, kurām ir saistoša šī regula.

[..]

(15) Tiesvedības saskaņotas norises interesēs ir jāsamazina paralēlas tiesvedības iespēja un jānodrošina, ka divās dalībvalstīs nepieņem nesavienojamus spriedumus. Ir jāparedz skaidrs un iedarbīgs mehānisms, lai izšķirtu *lis pendens* lietas un saistītas darbības [..].

(16) Savstarpēja uzticēšanās tiesvedībai [Eiropas Savienībā] pamato spriedumus, kas pieņemti kādā dalībvalstī un ko atzīst automātiski, bez vajadzības veikt kādu procedūru, izņemot strīdus gadījumus.

(17) Izmantojot to pašu savstarpējās uzticēšanās principu, procedūrai, kuras mērķis ir kādā dalībvalstī padarīt par izpildāmu spriedumu, kas pieņemts citā dalībvalstī, jābūt efektīvai un ātrai. Tālab sprieduma pasludināšanai par izpildāmu faktiski būtu jānotiek automātiski pēc sniegto dokumentu vienkāršas pārbaudes, nepastāvot nekādai iespējai, ka tiesa pēc savas iniciatīvas varētu atsaukties uz kādu no šajā regulā paredzētajiem izpildes atteikuma pamatojumiem."

4 Šīs regulas 32. pantā ir paredzēts:

"Šajā regulā "spriedums" ir jebkurš spriedums, ko pieņēmusi kādas dalībvalsts tiesa, neatkarīgi no sprieduma nosaukuma [..]."

5 Saskaņā ar šīs regulas 33. panta 1. punktu:

"Dalībvalstī pieņemtu spriedumu bez kādas īpašas procedūras atzīst pārējās dalībvalstīs."

6 Minētās regulas 34. panta 3. un 4. punktā ir paredzēts šādi:

"Spriedumu neatzīst:

[..]

3) ja tas ir nesavienojams ar spriedumu, kas dalībvalstī, kurā prasa atzīšanu, pieņemts strīdā starp tām pašām pusēm;

4) ja tas ir nesavienojams ar agrāku spriedumu, kas pieņemts citā dalībvalstī vai kādā trešā valstī un par vienu un to pašu pamatu un priekšmetu starp tām pašām pusēm, ar nosacījumu, ka agrākais spriedums atbilst nosacījumiem tā atzīšanai dalībvalstī, kurā prasa atzīšanu."

7 Regulas Nr. 44/2001 38. panta 1. punktā ir noteikts:

"Spriedumu, kas pieņemts un izpildāms kādā dalībvalstī, izpilda citā dalībvalstī tad, kad pēc jebkuras ieinteresētās puses pieteikuma spriedums ir pasludināts par izpildāmu šajā citā dalībvalstī."

8 Šīs regulas 41. pants ir izteikts šādā redakcijā:

"Spriedumu pasludina par izpildāmu, tiklīdz ir izpildītas [..] formalitātes, neveicot pārbaudes saskaņā ar 34. un 35. pantu. Puse, attiecībā uz kuru prasa izpildi, šajā tiesvedības stadijā nav tiesīga iesniegt nekādus paskaidrojumus pieteikuma sakarā."

9 Saskaņā ar šīs regulas 43. pantu:

"1. Visas puses var pārsūdzēt lēmumu par pieteikumu pasludināt izpildāmību.

[..]

3. Pārsūdzību izskata saskaņā ar normām, kas reglamentē kārtību strīdus gadījumos.

[..]"

10 Minētās regulas 45. pantā ir noteikts:

"1. Tiesa, kurā pārsūdzība ir iesniegta saskaņā ar 43. pantu vai 44. pantu, atsakās pasludināt izpildāmību vai atceļ to, vienīgi pamatojot to ar kādu no 34. un 35. pantā noteiktajiem iemesliem. [..]

2. Ārvalstīs pieņemti spriedumi nekādos apstākļos nav pārskatāmi pēc būtības."

11 Šīs pašas regulas 46. panta 1. punktā ir precizēts:

"Tiesa, kurā pārsūdzība iesniegta saskaņā ar 43. vai 44. pantu, pēc tās puses pieteikuma, attiecībā uz kuru prasa izpildi, aptur tiesvedību, ja spriedums ir pārsūdzēts vispārējā kārtībā izcelsmes dalībvalstī vai ja šādas pārsūdzības termiņš vēl nav beidzies; pēdējā minētajā gadījumā tiesa var noteikt termiņu, kurā šāda pārsūdzība iesniedzama."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

12 No lēmuma uzdot prejudiciālu jautājumu izriet, ka *Laminorul* ir Rumānijā reģistrēta sabiedrība, kas cēla prasību pret *Salzgitter*, kura ir Vācijā reģistrēta sabiedrība, *Tribunalul Brăila* (Brailas pirmās instances tiesa, Rumānija), lai saņemtu maksājumu par tērauda izstrādājumu piegādi.

13 *Salzgitter* apgalvoja, ka šī prasība neesot bijusi pret to, bet pret īsto līguma ar *Laminorul* slēdzēju, proti, *Salzgitter Mannesmann Stahlhandel GmbH* (agrāk – *Salzgitter Stahlhandel GmbH*). Šī iemesla dēļ ar 2008. gada 31. janvāra nolēmumu *Tribunalul Brăila* noraidīja prasību, šim nolēmumam kļūstot par galīgu (turpmāk tekstā – "pirmais nolēmums").

14 Nedaudz vēlāk *Laminoroul* tajā pašā tiesā pret *Salzgitter* cēla vēl vienu prasību, kas bija pamatota ar tādiem pašiem faktiem. Prasības pieteikums tika paziņots prasītājas agrākajam pilnvarotajam pārstāvim, kuram izdotā pilnvara saskaņā ar *Salzgitter* teikto attiecās tikai uz prasību pirmajā tiesvedībā. Tā kā neviens neieradās, lai pārstāvētu *Salzgitter* 2008. gada 6. marta tiesas sēdē *Tribunalul Brăila*, šī tiesa taisīja aizmugurisku spriedumu, piespriežot *Salzgitter* samaksāt EUR 188 330 par labu *Laminorul* (turpmāk tekstā – "otrais nolēmums").

15 *Salzgitter* iesniedza pārsūdzību par otro nolēmumu, lūdzot to atcelt ar pamatojumu, ka tā nebija saņēmusi atbilstošu uzaicinājumu uz tiesas sēdi. Šī sūdzība tika noraidīta ar 2008. gada 8. maija lēmumu, jo *Salzgitter* nebija samaksājusi prasīto zīmognodevu.

16 Ar *Landgericht Düsseldorf* (Diseldorfas apgabaltiesa, Vācija) 2008. gada 21. novembra rīkojumu otro nolēmumu atzina par izpildāmu. *Salzgitter* pārsūdzēja šo nolēmumu *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Federālās zemes Augstākā tiesa Diseldorfā, Vācija).

17 Vienlaikus, pirmkārt, *Salzgitter* Rumānijā cēla ārkārtas prasību atzīt otro nolēmumu par spēkā neesošu, vēlreiz minot, ka tā nebija aicināta uz tiesas sēdi. Šī prasība tika noraidīta kā nepieņemama ar 2009. gada 19. februāra nolēmumu.

18 Otrkārt, *Salzgitter* iesniedza vēl vienu apelācijas sūdzību, lai tiktu atcelts otrais nolēmums, pamatojoties uz pirmā nolēmuma *res judicata* spēku. Pamatojoties uz to, ka bija nokavēts termiņš tās iesniegšanai, *Curtea de Apel Galaţi* (Galati apelācijas tiesa, Rumānija) noraidīja šo apelācijas sūdzību ar 2009. gada 8. maija nolēmumu, šo nolēmumu vēlāk paturot spēkā ar *Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie* (Augstākā kasācijas tiesa, Rumānija) 2009. gada 13. novembra nolēmumu.

19 Tā kā Rumānijā bija izsmeltas visas tiesību aizsardzības iespējas, tika atsākta iepriekš apturētā Vācijā uzsāktā tiesvedība par pieteikumu pasludināt izpildāmību. *Salzgitter* apelācijas sūdzība par *Landgericht Düsseldorf* rīkojumu tika atzīta par nepamatotu ar *Oberlandesgericht Düsseldorf* 2010. gada 28. jūnija nolēmumu. Pēc tam šī sabiedrība iesniedza kasācijas sūdzību par šo nolēmumu *Bundesgerichtshof* (Federālā Augstākā tiesa, Vācija).

20 Šādos apstākļos *Bundesgerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [Regulas Nr. 44/2001] 34. panta 4. punkts attiecas arī uz gadījumu, kad "nesavienojamais" nolēmums ir pieņemts tajā pašā dalībvalstī (izcelsmes valstī)?"

Par prejudiciālo jautājumu

21 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 44/2001 34. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas arī uz nesavienojamiem nolēmumiem, kurus ir pieņēmušas vienas dalībvalsts tiesas.

22 Lai atbildētu uz šo jautājumu, Regulas Nr. 44/2001 34. panta 4. punkts ir jāinterpretē, ievērojot ne tikai šīs tiesību normas tekstu, bet arī ar šo regulu izveidoto kārtību un tās mērķus (skat. 2012. gada 6. septembra spriedumu lietā C-619/10 *Trade Agency*, 27. punkts).

23 Attiecībā uz ar šo regulu izveidoto kārtību ir jānorāda, ka neizpildes pamatiem ir skaidri noteikta funkcija ar šo regulu izveidotajā struktūrā, ar kuru, kā to ir norādījis ģenerāladvokāts secinājumu 35. punktā, ievieš pilnīgu starptautiskās jurisdikcijas un nolēmumu atzīšanas un izpildes sistēmu.

24 Iesākumā Regulā Nr. 44/2001 paredzēto citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu izpildes atteikuma pamatu jēgas un satura interpretācijā ir jāņem vērā saikne, kura pastāv, pirmkārt, starp šiem pamatiem un, otrkārt, šajā regulā paredzētajiem noteikumiem par saistītajām darbībām, kuru mērķis atbilstoši šīs regulas preambulas 15. apsvērumam ir samazināt paralēlas tiesvedības iespēju un nodrošināt, ka divās dalībvalstīs nepieņem nesavienojamus nolēmumus.

25 Turpinājumā no Regulas Nr. 44/2001 preambulas 17. apsvēruma izriet, ka, lai citā dalībvalstī taisīts nolēmums būtu izpildāms dalībvalstī, kurā ir prasīta atzīšana, procedūrai ir jāietver tikai formāla to dokumentu kontrole, kas vajadzīgi, lai nolēmums būtu izpildāms dalībvalstī, kurā atzīšana ir prasīta.

26 Turklāt, kā tas izriet no Regulas Nr. 44/2001 41. panta, pēc šīs regulas 38. panta 1. punktā minētā pieteikuma iesniegšanas dalībvalsts, kurā atzīšana ir prasīta, iestādēm pirmajā procedūras posmā ir tikai jāpārbauda, vai ir izpildītas šīs formalitātes, lai pieņemtu lēmumu par izpildāmības pasludināšanu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Trade Agency*, 29. punkts).

27 Saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 43. pantu lēmumu, ar ko pasludina dalībvalstī, kas nav dalībvalsts, kurā tiek prasīta atzīšana, pieņemta nolēmuma izpildāmību, var pārsūdzēt procedūras otrajā posmā. Izvirzāmie pārsūdzības iemesli ir skaidri un izsmeļoši uzskaitīti Regulas Nr. 44/2001 34. un 35. pantā, uz kuriem ir atsauce tās pašas regulas 45. pantā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Trade Agency*, 31. punkts).

28 Šim uzskaitījumam ir izsmeļošs raksturs, un tā elementi ir jāinterpretē šauri, jo tie ir šķērslis viena no Regulas Nr. 44/2001 pamatmērķa – veicināt spriedumu brīvu apriti, nodrošinot vienkāršu un ātru izpildes procedūru – sasniegšanai (šajā ziņā skat. 2009. gada 28. aprīļa spriedumu lietā C-420/07 *Apostolides*, Krājums, I-3571. lpp., 55. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2011. gada 13. oktobra spriedumu lietā C-139/10 *Prism Investments*, Krājums I-9511. lpp., 33. punkts).

29 Precīzāk, attiecībā uz izpildes atteikumu, kas ir pamatots ar divu nolēmumu nesavienojamību, no Regulas Nr. 44/2001 34. panta 4. punkta teksta, to lasot kopsakarā ar jēdzienu "spriedums" šīs regulas 32. panta izpratnē, izriet, kā to ir norādījis arī ģenerāladvokāts secinājumu 42. punktā, ka minētais 34. panta 4. punkts ir jāsaprot tādējādi, ka "spriedumu, [kuru ir pieņēmusi kādas dalībvalsts tiesa,] neatzīst, ja [..] tas ir nesavienojams ar agrāku spriedumu, kas pieņemts citā dalībvalstī vai kādā trešā valstī".

30 Tādējādi 34. panta 4. punktā paredzētā situācija, šķiet, ir tāda, kurā nesavienojami nolēmumi ir no divām dažādam valstīm.

31 Šī interpretācija ir balstīta uz savstarpējās uzticēšanās principu, kas ir pamatā citas dalībvalsts nolēmumu atzīšanas un izpildes sistēmai, kura izveidota ar Regulu Nr. 44/2001.

32 Ar šo režīmu paredzētā atzīšanas un izpildes kārtība, kā tas izriet no šīs regulas preambulas 16. un 17. apsvēruma, ir balstīta uz savstarpēju uzticēšanos tiesvedībai Eiropas Savienībā, kas prasa, lai vienā dalībvalstī pieņemti tiesu nolēmumi ne tikai tiktu atzīti citā dalībvalstī, bet arī, lai procedūra šo nolēmumu izpildāmības panākšanai šajā otrā valstī būtu efektīva un ātra (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Trade Agency*, 40. punkts).

33 Sistēmas, kas ir balstīta uz uzticēšanos, pareiza darbība nozīmē, ka izcelsmes dalībvalsts tiesas saglabā jurisdikciju, lai atbilstoši šajā dalībvalsts tiesību sistēmā paredzētajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem novērtētu izpildāmā nolēmuma likumību, principā izslēdzot dalībvalsts, kurā tiek prasīta izpilde, tiesu jurisdikciju, un, lai nevarētu apstrīdēt minētā nolēmuma likumības pārbaudes rezultātu.

34 Šajā ziņā Regulas Nr. 44/2001 46. panta 1. punktā ir paredzēta iespēja apturēt tiesvedību, ja ārvalsts spriedums ir pārsūdzēts vispārējā kārtībā izcelsmes dalībvalstī.

35 Personai ir jāīsteno savas tiesības uz tiesību aizsardzības līdzekļiem atbilstoši tās dalībvalsts tiesiskajā regulējumā, kur noris tiesvedība, paredzētajam, turklāt *Salzgitter* pamatlietā arī mēģināja šādi rīkoties. Turpretī persona nevar atsaukties uz izpildes atteikuma pamatiem par citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu, lai apstrīdētu iepriekš minēto tiesību aizsardzības līdzekļu īstenošanas iznākumu.

36 Tāda šīs regulas 34. panta 4. punkta interpretācija, atbilstoši kurai minētā tiesību norma attiektos arī uz konfliktu starp diviem vienā dalībvalstī pieņemtiem nolēmumiem, nav saderīga ar šī sprieduma 31. punktā minēto savstarpējās uzticēšanās principu. Šāda interpretācija ļautu dalībvalsts, kurā tiek prasīta izpilde, tiesām aizstāt izcelsmes dalībvalsts tiesu vērtējumu ar savu vērtējumu.

37 Pēc tam, kad nolēmums ir kļuvis galīgs, noslēdzoties tiesvedībai izcelsmes dalībvalstī, tā neizpilde tādēļ, ka šis nolēmums nav savienojams ar citu šajā pašā dalībvalstī pasludinātu nolēmumu, būtu salīdzināma ar nolēmuma, kuru prasa izpildīt, pārskatīšanu pēc būtības, tomēr šāda iespēja ir tieši izslēgta ar Regulas Nr. 44/2001 45. panta 2. punktu.

38 Šāda iespēja veikt pārskatīšanu pēc būtības *de facto* būtu papildu tiesību aizsardzības līdzeklis pret nolēmumu, kas ir kļuvis galīgs izcelsmes dalībvalstī. Šajā ziņā ir acīmredzams, kā to pamatoti ir norādījis ģenerāladvokāts secinājumu 31. punktā, ka Regulā Nr. 44/2001 paredzēto izpildes atteikuma pamatu mērķis nav radīt papildu tiesību aizsardzības līdzekļus pret tādiem valstu tiesu nolēmumiem, kuri ir kļuvuši galīgi.

39 Visbeidzot, kā tas izriet no šī sprieduma 28. punktā atgādinātās judikatūras, ir jānorāda, ka izpildes atteikuma pamatu uzskaitījums ir izsmeļošs, šie atteikuma pamati ir šauri interpretējami un līdz ar to pretēji tam, ko apgalvo *Salzgitter* un Vācijas valdība, tos nevar interpretēt pēc analoģijas, ka [šie atteikuma pamati] attiecas arī uz vienas dalībvalsts nolēmumiem.

40 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 44/2001 34. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neattiecas uz nesavienojamiem nolēmumiem, kuros ir pieņēmušas vienas dalībvalsts tiesas.

Par tiesāšanās izdevumiem

41 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās 34. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neattiecas uz nesavienojamiem nolēmumiem, kuros ir pieņēmušas vienas dalībvalsts tiesas.

[Paraksti]